

Houten prefab clubhuis uit Engeland

GOLFBEWEGINGEN IN CLINGENDAEL

Roemrijk golfverleden in de Residentie

Den Haag is niet gezegend met een overdaad aan golfbanen, wat je van een stad die zich als ‘internationaal’ profileert eigenlijk zou verwachten. In Kijkduin ligt weliswaar Golf Ockenburgh, en ingeklemd tussen allerlei sportvelden ligt Golf Duinzicht op de gemeentegrens met Wassenaar, maar dat zijn allemaal relatief kleine, negen holes banen. En dat terwijl in Den Haag in Clingendael de eerste golfbaan van ons land werd aangelegd. De contouren daarvan zijn nog steeds zichtbaar in Waalsdorp.

Het was baron Arnoud van Brien, kamerheer, lid van de Eerste Kamer en nog veel meer, die op de plek vlakbij de grafzerkjes van de hondjes (onder meer mon petit chouhou) van zijn vrouw freule Daisy van Brien op zijn landgoed Clingendael voor Engelse vrienden vijf geïmproviseerde golfholes liet aanleggen. Dat was rond 1885. Er werd af en toe gespeeld op en rond de schapenweide, waar ook cricket werd beoefend. Het daar gelegen theehuisje werd door de spelers met enige fantasie The Old Clubhouse genoemd.

The Hague Club

Iets later liet Van Brien, samen met zijn partners Charles des Gras en Sir Horace Rumbold, door de bekende Engelse prof en golfarchitect John Duncan in 1893 een negen holesbaan op zijn renbaan Clingendael ontwikkelen. The Hague Club was daarmee de eerste echte golfbaan in ons land. Een prefab (!) clubhuis werd uit Engeland gehaald. Het houten gebouwtje aan het laantje, dat nu Groenendaal heet, laat de ware betekenis van duurzaam zien.

Van 9 naar 18 holes

Het ‘weilandbaantje’ voldeed op den duur niet meer aan de wensen van de spelers, vooral vanwege de voor de spelers gevaarlijke kruisingen van de holes. Vanaf 1916 werd de roep om uitbreiding naar een volwaardige 18 holes baan dan ook steeds luider. Het ledental groeide en de beperkingen van de baan manifesteerden zich steeds nadrukkelijker. De populariteit van golf onder de gegoede families leidde ertoe dat freule Daisy van Brien, dochter van Arnoud, een dames-

golfclub, The Orange Club, oprichtte met een eigen golfbaan op Scheveningen. Dit initiatief bleek van tijdelijke aard. De Japanse Tuin, ook door haar geïnitieerd, is nog steeds een publiekstrekker.

In 1920 werd een terrein van 28 hectare van de familie van Bylandt gekocht, dat aan het bestaande golfterrein grensde. Het bestuurslid G. M. del Court van Krimpen en de Engelse golfarchitect J.F. Abercrombie ontwierpen negen nieuwe holes, terwijl ook de indeling van de oude baan werd herzien. De boerderij Duinzicht, die op de plek stond waar tien jaar geleden de benzinepomp op het hoekje Waalsdorperweg/Else Mauhsiaan stond, werd tot clubhuis verbouwd. Het clubhuis was makkelijk bereikbaar met de trein die van Rotterdam (Hofplein) naar Scheveningen (station Waalsdorperweg/perron Duinzicht) liep. De spoorlijn werd na de oorlog opgeheven; het tracé loopt parallel aan dat van de huidige Landscheidingsweg/van Alkemadelaan. In 1923 vond de officiële opening van de golfbaan plaats.

Tweede Wereldoorlog

Ook deze golfbaan bleef tijdens de oorlogsjaren niet gespaard. Op 10 mei 1940 bombardeerden Duitse bommenwerpers de Alexanderkazerne en Kamp Waalsdorp; waarbij de golfbaan enkele voltreffers kreeg. Vanaf 1941 werd hier een deel van de Atlantikwall aangelegd. Bomen werden gerooid en van greens en fairways bleef weinig over. Het clubhuis werd door de Duitsers in brand gestoken. Ondanks dat werd er opmerkelijk genoeg in de oorlogsjaren doorgespeeld en geoefend op de Wassenaarse zijde van de baan, totdat ook dat onmogelijk werd gemaakt.

Na de bevrijding bleek hoeveel de golfbaan te lijden had gehad. Zelfs zoveel dat deze locatie werd verlaten. In 1947 vertrokken de leden naar Wassenaar, naar de Wassenaarse

Golf en Country Club. Vele jaren later gingen enkele oud-hockeyers en bestuursleden van de hockeyclub HDM met beperkte middelen aan de slag: zo ontstond in 1984 Golf Duinzicht. Dit vergde vele onderhandelingen met de gemeentes Wassenaar en Den Haag, HDM en de familie Burgerhout, die belangrijke delen van het landgoed Duynghoest in handen heeft. Eerst nog wat pionierend, maar in de loop der tijd uitgegroeid tot een volwaardige 9 holes baan waar jaarlijks de Invitational wordt georganiseerd, een toernooi voor pro's dat officieus beschouwd wordt als het nationale golfkampioenschap 9 holes banen. Op die historische, gewijde grond van de eerste officiële golfbaan van Nederland liggen nu de holes 6 en 7 van de inmiddels alweer enkele keren uitgebreide en gerenoveerde baan.

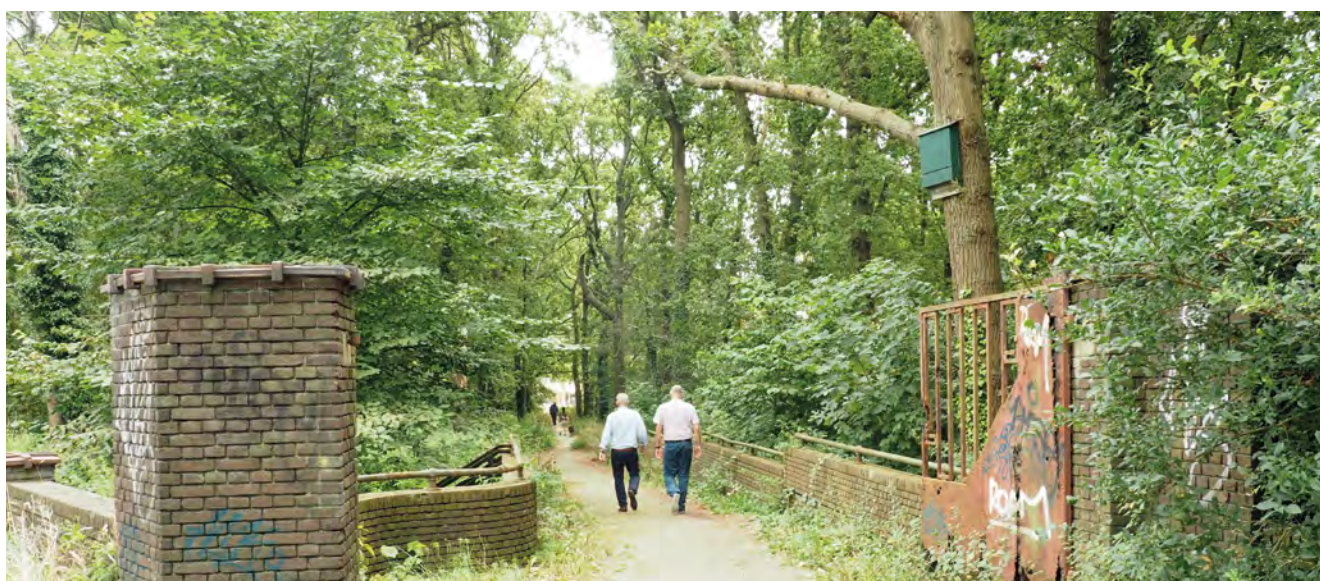
Herkenbare sporen

Ook elders in Clingendael zijn nog steeds sporen van de oorspronkelijke baan te herkennen, hoewel het meeste is begraven onder de bestrating en bebouwing van het Willem Royaardsplein en omgeving. Tussen de Waalsdorperweg/Landscheidingsweg herinneren het roestige hek en het paadje dat naar het clubhuis leidde nog steeds aan het roemrijke golfverleden. In het park Clingendael zijn de contouren beter herkenbaar. Langs de Else Mauhsiaan lag hole 5 en dat is met enige fantasie nog te zien. Ook de (korte) derde hole, een boshole, in het park is dat.

Dat een ruimtevreterende sport als golf sporen achterlaat moge duidelijk zijn. Het is jammer en onomkeerbaar dat er in de loop der tijd wel erg gemakkelijk is omgegaan met wat je als sportief erfgoed zou mogen betitelen: de restanten en overleveringen van de eerste golfbaan van ons land.

Robbert Coops, tekst

Ben van Waterschoot, foto's

De nu verwaarloosde toegangsweg naar het inmiddels afgebroken clubhuis aan de Oude Waalsdorperweg